

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

درس سوم: پنجره ای به روشنائی

فرصت ما برای استفاده از سرمایه ها (عقل، اختیار و ...) **محدود** است و با **مرگ** به پایان می رسد. پرسش **اساسی** و **سرنوشت ساز** که ذهن انسان را همیشه مشغول کرده و درصدد پاسخ به آن برآمده **چیستی مرگ** و **آینده انسان پس از مرگ** است.

اعتقاد به معاد: دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنها
دو دیدگاه درباره زندگی پس از مرگ:
(الهیون) مرگ آغاز زندگی حقیقی و برتر
انکار معاد: (منکرین معاد) مرگ پایان زندگی

هویت انسان دارای **دو بعد** است:

1. **بعد جسمانی** (مادی، غیر مجرد)
2. **بعد روحانی** (غیر مادی، مجرد)

دائما در حال تجزیه و تحلیل است.

تجزیه و تحلیل نمی شود.

با مرگ فرسوده و متلاشی می شود.

با مرگ فرسوده و متلاشی نمی شود

با مرگ حیات و آگاهی خود را از دست می دهد.

با مرگ حیات و آگاهی خود را از دست نمی دهد.

تغییرپذیری و دگرگونی دارد.

دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنها

✓ مرگ را پایان بخش زندگی نمی پندارند.

✓ مرگ را **غروبی** برای جسم و تن انسان و **طلوعی** درخشان تر برای روح انسان می دانند.

✓ مرگ را پلی برای **انتقال** انسان از یک مرحله هستی (دنیا) به مرحله بالاتر (آخرت) می دانند. (سخن امام حسین علیه السلام: مرگ چیزی نیست مگر پلی ...)

✓ دنیا فقط بخش کوچکی از زندگی انسان است و زندگی **واقعی** و **ابدی** پس از این دنیا آغاز می شود. (مرتبط با آیه و ما هذه الحیوة الدنيا الالهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون)

شواهدی از آیات و روایات:

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم: برای نابودی و فنا خلق نشده اید، بلکه برای **بقا** آفریده شده اید (پاسخگوی میل به جاودانگی) و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر **منتقل می شوید**. (مرتبط با آیه و ما هذه الحیوة الدنيا الالهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون) (مرگ چیزی نیست مگر پلی ...)

باهوش ترین مؤمنان از دیدگاه رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم:

❖ آنان که فراوان به یاد مرگ اند.

❖ و بهتر از دیگران خود را برای مرگ آماده می کنند.

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم:

الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا مردم (در این دنیا) در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می شوند.
پیام: زندگی دنیا همچون خوابی کوتاه و گذرا بوده و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می شود.
و ما هذه الحیوة الدنیا الالهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون (دیدگاه الهیون)
(این زندگی دنیا جز سرگرمی و بازی نیست و سرای آخرت زندگی حقیقی است اگر می دانستند)
موضوع: کم ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن زندگی آخرت.

امام حسین علیه السلام خطاب به یارانشان: مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت های پهناور و نعمت های جاوید عبور می دهد. پس کدام یک از شما کراهت دارد از زندان به قصر منتقل شود.

1. پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می گیرد.
2. انسان دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خداست.

آثار اعتقاد به معاد:

توضیح مورد اول: پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می گیرد.

- این شور و نشاط برای این است (معلول) که انسان انسان می داند هیچ یک از کارهای او در آن جهان بی پاداش نمی ماند. (علت) زیرا:

- هر غمی که از دل غمگینی پاک کند
- و هر خدمتی که به محرومی کند
- و هر باری که از دوش مومنی بردارد

حتی اگر کسی او را نبیند یا در آن کار موفق نشود یا در برابر کارهایش تقدیر و تشکری از سوی دیگران نشود ناامید و افسرده نمی شود زیرا می داند:

- ✓ خداوند او و تلاش هایش را می بیند.
- ✓ و اطمینان دارد اگر در این مسیر ظلمی دید و نتوانست داد خود را از ظالمان بگیرد قطعا در جهان دیگر خدا ظالمان را به سزای عملشان خواهد رساند.

انسانی با این دیدگاه دارای انرژی فوق العاده و همتی خستگی ناپذیر است و از کار خود لذت می برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می کوشد و می داند که هر چه بیشتر در این راه گام بردارد آخرت او زیباتر خواهد شد.

شاهد از قرآن: من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون.

توضیح مورد دوم: انسان دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خداست.

خداپرستان واقعی مرگ را ناگوار نمی دانند (معلول) زیرا با وجود زیبا زندگی کردن در دنیا **دل به آن نمی سپارند**. (علت)

مرگ برای کسانی **ناگوار و هولناک** است (معلول) که:
زندگی را محدود به دنیا می بینند.
یا با کوله باری از گناه با آن مواجه می شوند.

معنای نترسیدن خداپرستان از مرگ: به معنی آرزوی مرگ کردن نیست بلکه از خدا عمر طولانی می خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها **زمینه رشد خود** را فراهم آورند تا بتوانند با **اندوخته ای کامل تر** خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نایل شوند.

همین نترسیدن از مرگ باعث می شود که **دفاع از حق و مظلوم و فداکاری** در راه خدا آسان تر شود و **شجاعت به مرحله عالی** آن برسد. و اگر حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد و فداکاری در راه خدا ضروری باشد انسان ها به **استقبال شهادت** بروند با شهادت خود راه **آزادی انسان ها** را هموار کنند. (مانند امام حسین علیه السلام)

امام حسین علیه السلام در دو راهی ذلت و شهادت: من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی بینم. وجود جهان پس از مرگ را انکار می کنند.

با مرگ انسان پرونده او برای همیشه بسته می شود.

مرگ پایان زندگی است.

دیدگاه منکرین معاد درباره مرگ: و انسان با مرگ رهسپار نیستی می گردد.

و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا **نموت و نحیا** و ما یهلکنا الا الدهر و ما لهم بذلک من علم ان هم الا یظنون.

(کافران) گفتند زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی ما نیست همواره (گروهی از ما) می میریم و (گروهی) زنده می شویم و ما را فقط گذشت روزگار نابود می کند البته این سخن را از روی علم نمی گویند بلکه فقط ظن و گمان آنان است.

آثار انکار معاد بر انسان: 1. چون بی نهایت طلب است و میل به جاودانگی دارد می کوشد با راه **فراموش کردن و غفلت از مرگ** خود را به هر کاری سرگرم کند تا آینده تلخی که در انتظارش است را فراموش کند که نتیجه اش **فرورفتن در گرداب آلودگی** ها خواهد بود.

2. گروه دیگر نمی توانند فکر مرگ را از ذهن خود دور کنند این زندگی چند روزه برایشان **بی ارزش** می شود در نتیجه به **یأس و ناامیدی** دچار می شوند و **شادابی و نشاط را از دست می دهند** از دیگران

کناره می گیرند و به انواع بیماری های روحی دچار می شوند گاهی هم برای تسکین خود و فرار از ناراحتی در راه هایی قدم می گذارند که روز به روز بر سرگردانی و یأس آنان می افزاید.

البته این آثار و پیامدها گاهی گریبان کسانی که معاد را قبول دارند را هم می گیرد و آن زمانی است که انسانی معاد را قبول دارد ولی این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس ها دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند و از یاد آخرت غافل می شوند از این رو رفتار و زندگی آنان فرقی با منکران معاد ندارد.

اندیشه و تحقیق صفحه 47

1. چرا برخی از افراد با اینکه می گویند آخرت را قبول دارند در زندگی خود به گونه ای عمل می کنند گویی آخرتی در پیش نیست؟ زیرا این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس ها دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند و از یاد آخرت غافل می شوند از این رو رفتار و زندگی آنان فرقی با منکران معاد ندارد.

2. آیا توجه به آخرت لزوماً بی توجهی به دنیا و عقب ماندگی را در پی دارد؟ خیر اعتقاد به معاد نه تنها عقب ماندگی نیست بلکه باعث می شود انسان با شور و نشاط زندگی خود را تصحیح کرده و اخلاق الهی را در پیش بگیرد.

3. چرا منکرین معاد مرگ را باعث نابودی آدمی می دانند؟ شما چه پاسخی به آنها می دهید؟ اینان از سرمایه های خدادادی خود استفاده نمی کنند توصیه می کنیم از عقل خود حداقل بهره گیرند. (سوال و اگر)

نمونه سوالات درس سوم

1. آیات و روایات زیر هر کدام اشاره به چه موضوعی دارند؟

الف. برای نابودی و فنا خلق نشده اید، بلکه برای بقا آفریده شده اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می شوید. ← مرگ پاسخگوی میل جاودانگی انسان است. (دیدگاه الهیون درباره مرگ)

ب. الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا نهندگی دنیا همچون خوابی کوتاه و گذرا بوده و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می شود. (دیدگاه الهیون درباره مرگ)

ج. و ما هذه الحیوة الدنیا الا لهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون کم لهوش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن زندگی آخرت. (دیدگاه الهیون درباره مرگ)

د. امام حسین علیه السلام خطاب به یارانشان: مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت های پهناور و نعمت های جاوید عبور می دهد. پس کدام یک از

شما کراهت دارد از زندان به قصر منتقل شود. (دیدگاه الهیون درباره مرگ) (نترسیدن از مرگ)

ه. من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون. ← از آثار اعتقاد به معاد این است که پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می گیرد. (دیدگاه الهیون درباره مرگ)

و. من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی بینم. ← از آثار اعتقاد به معاد این است که انسان دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خداست. (دیدگاه الهیون درباره مرگ)

ز. و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا و ما یهلکنا الا الدهر و ما لهم بذلک من علم ان هم الا یظنون. ← منکرین معاد مرگ را پایان زندگی و رهسپار شدن به نیستی می پندارند. (دیدگاه منکرین معاد درباره مرگ)

2. کامل کنید:

الف. خداپرستان واقعی چون مرگ را ناگوار نمی دانند. به دنیا دل نمی سپارند.

ب. نترسیدن خداپرستان از مرگ به معنی نیست. آرزوی مرگ کردن

ج. مرحله عالی شجاعت است. استقبال از شهادت

3. پاسخ کوتاه دهید:

الف. چه چیزهایی درباره مرگ ذهن انسان را در طول تاریخ به خود مشغول کرده است؟ چیستی مرگ و آینده انسان پس از مرگ

ب. باهوش ترین مومنان از دیدگاه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم چه کسانی هستند؟ آنان که فراوان به یاد مرگ اند و بهتر از دیگران خود را برای مرگ آماده می کنند.

ج. مرگ برای چه کسانی ناگوار و هولناک است؟ کسانی که زندگی را محدود به دنیا می بینند یا با کوله باری از گناه با آن مواجه می شوند.

ه. منشاء به فراموشی و غفلت زدن منکران معاد چیست؟ وجود میل به جاودانگی و بی نهایت طلبی در انسان.

و. نتیجه به فراموشی و غفلت زدن منکران معاد چیست؟ فرو رفتن در گرداب آلودگی ها

د. از دیدگاه امام حسین علیه السلام مرگ برای مومنان با به دست آوردن چه نعماتی همراه است؟

سعادت و کرامت و بهشت های پهناور و نعمت های جاوید

4. هویت انسان دارای چه ابعادی است؟ آنها را نام برده و با هم مقایسه کنید. دو بعد جسمانی و روحانی

بعد جسمانی (مادی، غیر مجرد) 2. بعد روحانی (غیر مادی، مجرد)

دانما در حال تجزیه و تحلیل است.

تجزیه و تحلیل نمی شود.

با مرگ فرسوده و متلاشی می شود.

با مرگ فرسوده و متلاشی نمی شود

با مرگ حیات و آگاهی خود را از دست می دهد.

با مرگ حیات و آگاهی خود را از دست نمی دهد.

تغییرپذیری و دگرگونی دارد.

5. دیدگاه پیامبران الهی و پیروانشان (الهیون) را در مورد مرگ بنویسید.

✓ مرگ را پایان بخش زندگی نمی پندارند.

✓ مرگ را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان تر برای روح انسان می دانند.

✓ مرگ را پلی برای انتقال انسان از یک مرحله هستی (دنیا) به مرحله بالاتر (آخرت) می دانند.

✓ دنیا فقط بخش کوچکی از زندگی انسان است و زندگی واقعی و ابدی پس از این دنیا آغاز می شود.

6. مختصراً آثار اعتقاد به معاد را بنویسید. 1. پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می شود و

شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می گیرد. 2. انسان دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خداست.

7. شور و نشاط معتقدین معاد به چه دلیل است؟ - این شور و نشاط برای این است که انسان انسان می

داند هیچ یک از کارهای او در آن جهان بی پاداش نمی ماند زیرا:

- هر غمی که از دل غمگینی پاک کند
- و هر خدمتی که به محرومی کند ← در پیشگاه خداوند دارای اجر و مزد است.
- و هر باری که از دوش مومنی بردارد

حتی اگر کسی او را نبیند یا در آن کار موفق نشود یا در برابر کارهایش تقدیر و تشکری از سوی دیگران نشود ناامید و افسرده نمی شود زیرا می داند:

- ✓ خداوند او و تلاش هایش را می بیند.
- ✓ و اطمینان دارد اگر در این مسیر ظلمی دید و نتوانست داد خود را از ظالمان بگیرد قطعاً در جهان دیگر خدا ظالمان را به سزای عملشان خواهد رساند.
- ✓ انسانی با این دیدگاه دارای انرژی فوق العاده و همتی خستگی ناپذیر است و از کار خود لذت می برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می کوشد و می داند که هر چه بیشتر در این راه گام بردارد آخرت او زیباتر خواهد شد.

8. نترسیدن خداپرستان از مرگ به چه معنی است؟ آنها از خدا عمر طولانی می خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها زمینه رشد خود را فراهم آورند تا بتوانند با اندوخته ای کامل تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نایل شوند.

9. دلیل استقبال از شهادت در خداپرستان چیست؟ نترسیدن از مرگ در خداپرستان باعث می شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا برایشان آسان تر شود و شجاعت به مرحله عالی آن برسد. و اگر حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد و فداکاری در راه خدا ضروری باشد انسان ها به استقبال شهادت بروند با شهادت خود راه آزادی انسان ها را هموار کنند.

10. دیدگاه منکرین معاد درباره مرگ را بنویسید. آنان وجود جهان پس از مرگ را انکار می کنند. از دیدگاه آنان مرگ پایان زندگی است و با مرگ انسان پرونده او برای همیشه بسته می شود و انسان رهسپار نیستی می گردد.

11. آثار انکار معاد بر انسان را بنویسید. 1. چون بی نهایت طلب است و میل به جاودانگی دارد می کوشد با راه فراموش کردن و غفلت از مرگ خود را به هر کاری سرگرم کند تا آینده تلخی که در انتظارش است را فراموش کند که نتیجه اش فرورفتن در گرداب آلودگی ها خواهد بود.

2. گروه دیگر نمی توانند فکر مرگ را از ذهن خود دور کنند این زندگی چند روزه برایشان بی ارزش می شود در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می شوند و شادابی و نشاط را از دست می دهند از دیگران کناره می گیرند و به انواع بیماری های روحی دچار می شوند گاهی هم برای تسکین خود و فرار از ناراحتی در راه هایی قدم می گذارند که روز به روز بر سرگردانی و یأس آنان می افزاید.

چند نمونه سوال کنکور از این درس

1. پیامد این تفکر که "برخی از افراد با اینکه می گویند آخرت را قبول دارند اما در زندگی خود به گونه ای عمل می کنند که گویی آخرتی در پیش ندارند" کدام مورد است؟

الف. به دلیل فرو رفتن در هوس ها دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند و از یاد آخرت غافل می شوند.☆

ب. با اینکه این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده ولی به لطف و رحمت الهی امیدوارند.

ج. در دنیا با شور و نشاط هستند و انگیزه فعالیت و کار دارند اما در عمل با منکران معاد تفاوت دارند.

د. زندگی چند روزه دنیا برایشان بی ارزش می شود و به انواع بیماری های روحی دچار می شوند.

2. کدام مورد اعتقاد کسانی است که " و ما هذه الحیوة الدنیا الا لهو و لعب ... را باور نمودند و آنان جهان آخرت را چگونه توصیف می کنند؟

الف. مرگ را غروبی می دانند که طلوعی درخشان در پی دارد - لهی الحیوان ☆

ب. مرگ را غروبی می دانند که طلوعی درخشان در پی دارد - فلاخوف علیهم

ج- زندگی چند روزه دنیا بی ارزش و کم اعتبار است و لایق دلبستگی نیست - لهی الحیوان

د- زندگی چند روزه دنیا بی ارزش و کم اعتبار است و لایق دلبستگی نیست - فلاخوف علیهم

3. کدام آیه شریفه به دیدگاه فردی که برای انسان حقیقتی جز جسم و تن قائل نیستند اشاره دارد؟

الف. و سیصلون سعیرا ...
ب. و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا... ☆

ج. و ما هذه الحیوة الدنیا الا لهُو و لعب ...
د. و من الناس من یتخذ من دون الناس اندادا ...

4. "الهیون" که مرگ را پایان زندگی نمی دانند و آن را تولدی برای انتقال از مرحله ای به مرحله دیگر می دانند، از خداوند عمر طولانی طلب می کنند تا ...

الف. با تلاش بیشتر در راه خدا و خدمت به انسان ها اندوخته کامل تری به دست می آورند. ☆

ب. کفه متعادل دنیا و آخرت را در هم سنگ جلوه دادن آن دو، به منصفه ظهور برسانند.

ج. به دنیاپرستان بفهمانند که اعتقاد به عالم پس از مرگ، منافات با دل سپردن به دنیا ندارد.

د. راه نیک بختی را برای آیندگان هموار کنند و اثبات کنند که عبادت بجز خدمت خلق نیست.

5. عقیده چه کسانی با عبارت شریفه "ما لهم بذلک من علم" توصیف شده و ثمره ایمان به خدا و معاد همراه با عمل صالح باشد.

الف. ماهی الا حیاتنا الدنیا - فلا خوف علیهم و لاهم یحزنون ☆
ب. و عمل صالحا - فلا خوف علیهم و لاهم یحزنون

ج. و عمل صالحا - لو کانوا یعملون
د. ماهی الا حیاتنا الدنیا - لو کانوا یعملون